

ZESPÓŁ TURNERA

TA BROSZURKA JEST DLA DZIEWCZYNEK,

które niedawno usłyszały, że mają zespół Turnera i chcą się dowiedzieć, co to jest. Napisałyśmy „dla dziewczynek”, bo ten zespół występuje tylko u dziewczynek. To choroba wrodzona, czyli nie można się nią od nikogo zarazić ani też zarazić nią nikogo. Jednak słowo „choroba” niezupełnie pasuje do zespołu Turnera. Jest to raczej wspólne występowanie wielu cech, z których część może być chorobą (np. częste zapalenia uszu czy wada serca), a część nie (np. gęste włosy). U każdej pacjentki zespół Turnera może wyglądać trochę inaczej i nie jest tak, że to, co możesz o nim przeczytać na przykład w Internecie, musi występować u wszystkich mających go osób.

Dziewczynki, które mają zespół Turnera, prawie zawsze rosną wolniej niż inne dzieci. Kiedy stają się wyraźnie niższe od innych dzieci w tym samym wieku, podaje im się hormon wzrostu, lekarstwo – które pomaga im rosnąć. Hormon wzrostu przyjmuje się w zastrzykach, a więc małe dzieci zwykle na początku trochę się boją, ale dość szybko się do tego przyzwyczajają i potem wiele z nich nawet samodzielnie robi sobie zastrzyki.

U większości dziewcząt z zespołem Turnera dojrzewanie płciowe nie rozpoczyna się tak jak u ich koleżanek, które zaczynają z dziewczynką zmieniać się w kobiety. Wtedy trzeba rozpocząć leczenie hormonalne, dzięki któremu rozwiną się piersi, a potem pojawi się miesiączka, tak samo jak u innych nastolatek. Kobiety z zespołem Turnera mają kłopoty z zajściem w ciążę. Jeżeli będą chciały być mamami, mogą skorzystać z pomocy lekarzy albo adoptować dzieci.

Zespół Turnera może się łączyć z dodatkowymi kłopotami ze zdrowiem, na przykład z wadą serca albo nerek, ale nie musi tak być u każdej dziewczynki z tym zespołem. Takie wady wykrywa się przy rozpoznaniu zespołu Turnera, jeżeli więc byłaś w tym kierunku badana i ich nie masz, to znaczy, że nie ma ryzyka, że się pojawią później.

Czasami zespół łączy się też z pewnymi talentami, na przykład z talentem do uczenia się języków obcych.

Poznałyśmy wiele osób z zespołem Turnera, które zajmują się zupełnie różnymi rzeczami (pracują na uniwersytecie, w szpitalu, grają w orkiestrze) i śmiało możemy powiedzieć, że nie są do siebie bardziej podobne niż ludzie, którzy nie mają zespołu Turnera. Może jednak być tak, że będziesz ciekawa, jak żyją inne osoby, które urodziły się z tym zespołem, co ty, i będziesz chciała się czegoś o nich dowiedzieć.

To nic trudnego.

W Polsce działają stowarzyszenia, dzięki którym dziewczynki i kobiety z zespołem Turnera mogą się spotkać i poznać. Organizowane są też wyjazdy letnie dla dziewcząt z zespołem Turnera, bo one często chcą zobaczyć, jak żyje się innym osobom, które mają podobne doświadczenia.

Ludzie są bardzo różni: ładni, niscy, nieśmiali, grubi, piegowaci, szczupli, łysi, nudni lub zabawni. Wielu ludzi na coś choruje, jedne choroby widać, innych zupełnie nie. To, że osoba ma jakąś wrodzoną trudność, na przykład urodziła się z wadą wzroku, jąka się, jest bardzo nieśmiała albo ma zespół Turnera, nie znaczy, że jej życie będzie wyglądało w określony sposób. Podobnie jest zresztą z naszymi talentami i mocnymi stronami – nie jest przecież tak, że dziewczynka, która pięknie śpiewa albo maluje, na pewno zostanie słynną artystką, a ktoś, kto lubi jeździć konno, weźmie udział w wyścigach konnych w Ascot. **Inaczej mówiąc, zespół Turnera to tylko jedna z bardzo wielu rzeczy, które sprawiają, że jesteś tym, kim jesteś, i wcale niekoniecznie najważniejsza z nich. I rzadko kiedy to zespół Turnera staje na drodze realizacji marzeń.**

Na przykład mała Linda Hunt marzyła o zostaniu aktorką, a kiedy dorosła, dostała Oscara (to jedna z najważniejszych nagród w świecie filmowym). Za to mała Melissa Marlowe chciała wziąć udział w igrzyskach olimpijskich. Dużo trenowała gimnastykę artystyczną i zdobyła wiele medali. Obie panie mają zespół Turnera. I co z tego?

Publikacja powstała w ramach programu
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program
Rozwoju Humanistyki” w latach 2016-2019

Dofinansowano ze środków:
Uniwersytetu Warszawskiego
Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego

Dofinansowano ze środków Rektora
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

**UNIwersYTET
WARSAWSKI**

childho^ods uw

Przygotował Interdyscyplinarny Zespół Badań nad Dzieciństwem UW
Konsultacja merytoryczna: dr hab. n. med. Anna Kucharska

Projekt graficzny Zgoda Projekt

